

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie zmiany nazwy ulicy

Osoba Józefa Jacuńskiego jest związana z historią Hajnówki i Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego, dzisiaj noszącej nazwę Zespół Szkół Zawodowych.

Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego została powołana w 1924 roku decyzją ówczesnego Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako szkoła typu rzemieślniczo - przemysłowego ze specjalnością - stolarz budowlany. Lokalizacja szkoły w Białowieży nie była dobrym rozwiązaniem ze względu na brak pomieszczeń i trudności komunikacyjne spowodowane położeniem geograficznym. W 1924 roku szkoła została przeniesiona do Hajnówki. Hajnówka, była wówczas niewielką osadą liczącą około 600 mieszkańców.

W 1925 roku do Hajnówki przybył Józef Jacuński, doktor nauk chemicznych. Podjął pracę w Państwowej Szkole Przemysłu Drzewnego jako nauczyciel chemii. Z dniem 1 września 1926 r. dr Józef Jacuński został mianowany dyrektorem Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego. Nie udało się ustalić szczegółowych danych biograficznych, ani daty ani miejsca urodzenia. Józef Jacuński studiował w Szwajcarii, tam na Uniwersytecie we Fryburgu poznał Ignacego Mościckiego, późniejszego prezydenta RP. Połączyła ich długoletnia przyjaźń.

Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego pod nadzorem dr Józefa Jacuńskiego rozwijała się bardzo dynamicznie. Imponowały swoją okazałością dwa nowe budynki szkolne, z białą elewacją i pomalowaną na zielono stolarką okienną. Na parterze pierwszego budynku mieściła się kancelaria, biblioteka szkolna, gabinet i mieszkanie dyrektora Jacuńskiego. Na pierwszym piętrze były sale do zajęć lekcyjnych, a na poddaszu mieszkania dla nauczycieli. W drugim budynku urządzono bursę szkolną i salę gimnastyczną która pełniła funkcję świetlicy szkolnej. Wystrój szkoły opierał się na zaleceniach architektów wnętrz i szkolnej pracowni projektowej, zaś meble którymi wyposażono szkołę, były wykonane przez uczniów tejże szkoły.

Prowadzenie szkolnej pracowni projektowej oraz współpraca z wybitnymi architektami wnętrz W. Jastrzębskim i St. Siennickim były czynnikami warunkującymi wysokie notowania szkoły. Meble i wyroby produkowane w warsztatach szkolnych zdobywały liczne nagrody i wyróżnienia. Na wystawie w Mediolanie meble Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego uplasowały się na trzecim miejscu.

Dzięki staraniom dyrektora Józefa Jacuńskiego była tu wspaniała baza lokalowa i kadra pedagogiczna. Zajęcia praktyczne także odbywały się w bardzo dogodnych warunkach - na warsztaty szkolne zaadaptowano duży, piętrowy, ponemiecki budynek z czasów I-ej wojny światowej. Do nauki zawodu sprowadzano najlepszych wysoko wykwalifikowanych nauczycieli z całej Polski.

Nauczanie prowadzono systemem trzyletnich kursów (w ówczesnej nomenklaturze nie było pojęcia klas) w specjalności stolarstwo budowlane, kołodziejstwo, kowalstwo, ciesielstwo budowlane, stolarstwo meblowe, tapicerstwo i lakiernictwo. W 1938/39 powstała Państwowa Szkoła Mechaniczna, a ze specjalności stolarskiej utworzono czteroletnie Państwowe Gimnazjum Stolarskie - 4 lata.

Szczególnie intensywny rozwój szkoły ma swoisty wpływ na rozbudowę i modernizację Zakładów Przemysłu Leśnego. Szkoła której popularność rosła, dawała możliwości zdobycia zawodu absolwentom szkół podstawowych i przygotowywała dobrze wykwalifikowanych pracowników przemysłu. Absolwenci szkoły nie mieli problemów ze znalezieniem pracy. Z dyplomem PSPD wszędzie otrzymywali zatrudnienie. Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego cieszyła się ogromnym autorytetem. Wielkim autorytetem był dyrektor szkoły dr Józef Jacuński. Do Hajnówki, na naukę zawodu przybywała młodzież z różnych stron Polski, pobierali tu także nauki synowie polonii z Francji i Argentyny.

Dr Józef Jacuński był beżenny, nie miał rodziny. Mieszkał w szkole i żył tą szkołą. Dbał o wszechstronny rozwój i szkoły i jej uczniów. Szkoła była ważnym miejscem, nie tylko dla uczniów, ale także dla mieszkańców miasta. Przy szkole było doskonale urządzone boisko sportowe, bieżnia, korty tenisowe, zjeżdżalnie. Rokrocznie odbywały się tu pokazy hippiczne Przysposobienia Wojskowego Leśników. Na bardzo wysokim poziomie był sport: piłka nożna, siatkówka, gimnastyka, kolarstwo, biegi, biegi na nartach produkowanych w szkole. W szkole aktywnie funkcjonowało Przysposobienie Wojskowe, harcerstwo, PCK. Miała tu swoją siedzibę Obywatelska Liga Kobiet, która organizowała pomoc społeczną min. dożywianie dzieci ubogich i bezpłatne posiłki dla bezrobotnych i ubogich rodzin. Silnym filarem szkoły była też szeroko rozumiana kultura. Nasza dzisiejsza orkiestra swoje początki miała także w czasach dyrektora Jacuńskiego. I tak jak dzisiaj, zdobiła uroczystości szkolne i miejskie. Funkcjonował tu teatr amatorski, który przedstawiał ambitne sztuki teatralne i dla młodzieży i dla mieszkańców miasta. Pod nadzorem dyrektora Jacuńskiego, z Jego wielką miłością do książek, funkcjonowała w szkole wspaniała biblioteka.

Dyrektor spędzał dużo czasu w bibliotece zgłębiając ulubione lektury, które polecał swoim wychowankom, ucząc ich miłości do literatury, języka polskiego i ojczyzny.

Józef Jacuński spędził w Hajnówce 15 lat życia. Te 15 lat poświęcił wychowaniu kilkunastu pokoleń młodzieży Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego. Pod jego kierunkiem była to szkoła nauki zawodu ale i doskonała szkoła życia i kultury osobistej wielu młodych ludzi.

Piękny rozwój szkoły, zatrzymała jakże dramatyczna w skutkach, druga wojna światowa. Po wkroczeniu wojsk radzieckich do Hajnówki 23 września 1939 roku władze sowieckie poleciły dyrektorowi Jacuńskiemu wznowienie nauki w szkole z dniem 1 października. Józef Jacuński już nie stanął na czele placówki, ustanowiono nowego dyrektora. W 1940 roku został aresztowany przez NKWD wraz z nauczycielem wychowania fizycznego Stanisławem Niewiadomskim i deportowany w głąb ZSRR. Znalazł się w łagrze na Kołymie. Przez cały okres swego zesłania prowadził korespondencję ze Stanisławem Duszką, który posyłał mu także paczki z żywnością i odzieżą. W 1954 roku odpowiedź na list nie nadeszła a paczka wróciła do nadawcy.

Zatem rok 1954, można przyjąć jako rok śmierci dr Józefa Jacuńskiego. Dzięki wspomnieniom Jego uczniów, późniejszych nauczycieli Zespołu Szkół Zawodowych: Bolesława Szerszunowicza, Tadeusza Czarkowskiego, Stanisława Duszki i Tadeusza Bergera zapisanych w Kolekcji Regionalnej zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Tadeusza Rakowieckiego udało się odtworzyć i przybliżyć mieszkańcom miasta postać niezwykle zasłużonego dla Hajnówki dr Józefa Jacuńskiego, człowieka który tak dużo zrobił dla miasta a zachował się w pamięci niewielu. Nadanie ulicy Jego imieniem jest nie tylko koniecznością, jest to już naszym obowiązkiem.